

Τ' ΑΕΡΙΚΟ ΣΤΟ ΔΕΝΤΡΟ

Κάτω στὰ Βουρλίδικα, καθὼς κατηγορίζεις ἀπὸ τῆς Βίγλης, ἀνόμεσα Πλατάνου καὶ Πετράλωνα, σιμὰ στῆς Γανωϊνάς τὸν Μύλον, ἐκεῖ κατεβαίνει τὸ ρεῦμα χεῖμαρρος, ἰάμα, ἐρρόςος καὶ ἰαμα, ἀπὸ τὰ ὄρη τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖ εὐφροσύνη ὀρνέων, ἐπαύλεις Σειρήνων, καὶ καλάμη καὶ χλόη· ἐκεῖ τὸ ὄμμα ἀπολαβεῖ γωνίαν παραδείσου, καὶ ἡ ψυχὴ ἐρροῖζεται, ὡς σὴφρων Ἄνα, κινουσα τὰ χεῖλη εἰς προσευχὴν, χωρὶς ν' ἀκούεται ἡ φωνὴ τῆς φωνῆ μουσηριωδῶς ψιθυρίζουσα εἰς τὴν καρδίαν: Σὺ ἐποίησας πάντα τὰ ὠραία τῆς γῆς, θέρος καὶ ἔαρ σὺ ἐπλασας αὐτά.

Τέσσορα ἢ πέντε καλύβια ἀγροτῶν καὶ βοσκῶν, ἀντικρίζοντα εἰς ἀλληλα, ἦσαν κτισμένα ἐπὶ τῶν κλιτύων ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς κοιλάδος. Ὅλα τ' ἀνήλικα παιδιὰ τῶν ἀγροδιαίτων αὐτῶν οἰκογενειῶν συναγελάζοντο καθημερινῶς πρὸς τὸ βᾶθος τῆς ρεμματιᾶς κυλιόμενα μέσα εἰς τὰ παχέα χέρτα, ἀνόμεσα εἰς τὰς πυκνὰς λέχμας καὶ τοὺς καλαμῶνας παίζοντα εἰς τὸν ἴσκιον τῶν βαθυφύλλων δένδρων, τὰ ὅποια ἠγγαλλίζετο ὁ κισσὸς ἀπὸ τῆς ριζῆς σπειροειδῶς ἀνέρπων μέχρι τῆς κορυφῆς, σιμὰ εἰς τὸ διαυγές ρεῦμα τοῦ ὁπίου ἠκούετο ὁ ψιθύρος κελαρύζων βαθεῖα εἰς τὴν ψυχὴν, ἔνφ ἡ αὔρα ἔσειε μουσικὰ τοὺς βαθυπρασίτους θάμνους, κ' ἡ παποροῦνες ἔβαπτον μὲ κόκκινα στίγματα εἰς τὰ καιηφορικὰ χωράφια γύρω, ἔν μέσῳ πληθῆος ἄλλων παικιλοχρῶμων ἀνθέων ὁποῦ ἐνθούμιζαν τὸ ἄσμα τὸ ψαλὲν εἰς τὰς ἐκκλησιαίς τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὴν σεβάσιμον· «ἐνεδύσω στέφανον ὕβρεως, ὁ τὴν γῆν ζωγραφήσας τοὺς ἀνθεσι» καὶ τὴν χλαῖαν τὴν κοκκίνην ἐφέρεσας...» κ' ἐκεῖ τὰ πετεινὰ εὐφραίνεμενα ἐπετοῦσαν ἀπὸ κλάδου εἰς κλάδον ἀνταποκρινόμενα μὲ τὰ κελαδῆματά των εἰς τὰς χαρμολύπους τῶν παιδίων κραυγᾶς.

Ἦσαν ὁ Στάθης κ' ὁ Λευθέρης τῆς Κραϊνίρας, εἰδύμα ἐπτὰ ἐτῶν, κ' ὁ Γιώργης κ' ἡ Μαλάμμου τοῦ Καρυσφύλλη ἐπτὰ καὶ ἕξ ἐτῶν, κ' ὁ Κώτσος τοῦ Κοντοῖκου, ὀκταετῆς, κ' ὁ Χαράλαμπος καὶ τὸ Τσιτωῦ τοῦ Καλλιμάνη, ἕξ καὶ πέντε ἐτῶν, εἰς χαρούμενα, παίζοντα μέσα εἰς τὰς λέχμας, πηδῶντα τὰ μικρὰ χανδάκια, παραβίζοντα φύλλα δένδρων ἢ ξυλάρια εἰς τὸ νερὸν τοῦ ρύακος. Τὴν πρωτῶν ἐκείνην τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, μία μικρὰ σπείρα ἀπὸ μάγκας τῆς πολίχνης, ἡλικίας ἀπὸ δώδεκα μέχρι δεκαπέντε ἐτῶν, εἶχεν ἐξέλθῃ εἰς ἐκδρομὴν ἀνὰ τὴν κοιλάδα, διὰ νὰ κλέψουν βέργαις ἴσως, διὰ νὰ φάγουν κότσικα ἀνθοβλοῦντα εἰς τὰς λέχμας, διὰ νὰ κλέψουν ρόδα ἀπὸ τὰς αἰμασιᾶς καὶ τοὺς φράκτας τῶν περιβολίων, ἢ διὰ νὰ κυνηγήσουν φωλεὰς πουλιῶν. Ἡ συμμορία εἰσέβαλε θορυβωδῶς μέσα εἰς τὰ βουρλίδια, ἠκούοντο αἱ ἀγριαὶ φωναὶ τῆς μακρᾶν, ἀτακτοῦσαν κ' ἐκτυποῦσαν τοὺς θάμνους καὶ κατέβαλλον τὰς καλαμιὰς εἰς

τὸ ἔδαφος. Ἡ μικρὰ ἀγέλη τῶν χωρικῶν παιδίων, ἀμα εἶδε καὶ ἤκουσε τὴν σπείραν τῶν παιδίων τῆς πόλεως, τὰ ὅποια ἦσαν πολὺ μεγαλῆτερα τὴν ἡλικίαν καὶ τὸ ἀνάστημα — ἐφάνοντο δὲ ἀγριώτερα ἀπὸ τὰ τέκνα τῶν ἀγροδιαίτων τῆς κοιλάδος — ἐτράπησαν εἰς ἀτακτον καὶ ραγδαίαν φυγὴν.

Οἱ μάγκες τῆς πόλεως ἔμειναν κύριοι τοῦ πεδίου, ἀμαχητεῖ. Εἰς μόνος ἐκ τῆς σπείρας των, ὁ Μιχάλης ὁ Βεργῆς, κρατῶν μακρὰν βέργαν τὴν ὅποιαν ἀρτίως εἶχε κόψει ἀπὸ ἓν δένδρον καὶ τὴν εἶχε πελεκήσει μὲ τὸν γκέκα ν, τὸν κυρτὸν σουγιᾶν του, εὐχαριστήθῃ νὰ κυνηγήσῃ ἐν παιδαρίον ἐκ τῆς συνοδίας, τὸν Κώτσον τοῦ Κοντοῖκου, ὅστις εἶχε μικρὰν χωλότητα εἰς τὸν ἀριστερὸν πόδα κ' ἀργοπατοῦσε, μείνας τελευταῖος ἀπὸ ὄλην τὴν ἀγέλην τὴν παθοῦσαν τὸ πανικὸν πάθημα. Ὁ Μιχάλης ὁ Βεργῆς τὸν ἐφθασε, τὸν ἔφασε μὲ τὴν μακρὰν ράβδον, καὶ τὸν ἔκαμε νὰ πέσῃ κάτω, ἀν δὲν εἶχε πέσῃ ἤδη ἀπὸ τὸν φόβον του, πρὶν τὸν φθάσῃ ἡ βέργα τοῦ Μιχάλη. Τὸ παιδίον, ἀρχίσαν νὰ κραυγάζῃ καὶ πρὶν πέσῃ, ἔβαλε σπαρκατικὰς φωνὰς ἀφ' οὗ ἐπεσε, κ' ἐβάρεσεν, ὡς φαίνεται, εἰς τὸ πόδι του τὸ πονεμένον. Ὅλαι αἱ ἠχοὶ τῶν κολῶν βράχων, καὶ τῶν ἀπορρώγων κρημνῶν καὶ τῶν καθέτων κλιτύων τῆς βαθείας κοιλάδος, ἐξύπνησαν ἀπὸ τὰς κραυγὰς τοῦ μικροῦ Κώτσου, καθὼς εἶχε πέσει ἀπὸ τὸ ὀλισθηρὸν χῶμα καὶ διπλα εἰς τὸν ὑγρὸν χορταριασμένον βράχον, ἀνωθεν τοῦ ρεύματος.

Ἀπὸ τὸ ἀντικρυτὸν καλύβι, τὸ πλησιέστερον εἰς τὸν βράχον τὸν βρεχόμενον ἀπὸ τὸν ρύακα, κάτω ἀπὸ τὴν φυλλάδα τῶν κισσοειδῶν θάμνων καὶ τὸ σύμπλεγμα τῆς ἀγραμπελιάς αἰ τῶν αἰγοκλημάτων ἐξῆλθεν ἡ γρηᾶ-Κοντοῖκενα, ἡ μάμμη τοῦ μικροῦ Κώτσου εἶχεν ἀποθάνῃ ἢ νύμφῃ τῆς πρὸ χρόνων, καὶ αὐτὴ εἶχεν ἀναθρῆψῃ τὸ παιδίον, κα' τὸ ἠγάπα ὡς «δὺ φορὲς παιδί τῆς». Χωρὶς νὰ ἐξακριβώσῃ καλά τί εἶχε συμβῆ, ἤρκει ὅτι εἶδε τὸν Μιχάλη νὰ κρατῇ ἀκόμη τεταμένην τὴν βέργαν του, καὶ τὸ παιδίον νὰ κεῖται χαμαί, ἠσθάνθη ὅτι τὸ ἐγγόνι τῆς εἶχε πάθῃ κακόν τι ἀπὸ τὸν μάγκαν τῆς πόλεως, καὶ ἤρχισε συνάπτουσα τὰς χεῖρας νὰ ὀνειδίξῃ καὶ νὰ καταράται.

— Βρὲ σὺ, σκύλε ἀγαρηνὲ, τί ἔκαμες!... Τί σοῦ ἔφταιξε τὸ παιδί, τὸ σακάτικο, καὶ τὸ κυνηγᾷς;... Κακὸ ἀερίκὸ νὰ σοῦρθῃ ἀπάνω σου, νὰ σὲ μαράνησαν ἐκεῖνο τὸ δεντρί ἐκεῖ!...

Ἡ ὀλη ἡ μικρὰ συμμορία τῶν ἀγιοπαιδίων τότε, μὲ ἓν βλέμμα καὶ μὲ ἓν κίνημα ἀπέδλεψεν εἰς τὸ

μέρος όπου έδειξε διά τής χειρονομίας της ή γραία. Ἐπῆρχε τῆ ὄντι μία κηλὶς εἰς τὴν φαειρὰν πασχάλινην εἰκόνα τῆς ἀνοιξέως καὶ τῆς καλλονῆς. Ἐν δένδρον, ἀχλαδιὰ, ἴστατο ἐκεῖ, ἐπὶ τοῦ κατωφεροῦς τῆς κλιτύος, μὲ μαραμμένα φύλλα καὶ ἀνθῆ, μὲ χρῶμα τέφρας καὶ σποδοῦ ἐπὶ τῆς κορυφῆς καὶ τῶν κλώνων του· πολὺκλαυστον κούτσουρον, ἀπειλητικὸν, παραπονεμένον. Εἶχε περάσει «ἀερικὸ» ἀπὸ πάνω του, καὶ τὸ εἶχε μαράνην διὰ μῖας, προῶρως, ἐν πλήρει ἀνθήσει. Ἰστατο ἐν μέσῳ τῶν ἄλλων δένδρων, ὡς φάντασμα ἐν μέσῳ ζώτων.

Τὰ παιδία ἐτρέπησαν εἰς φυγὴν. Ἡ πικρὴ ἀρὰ τῆς γραίας, καὶ τὸ θέαμα τοῦ ἀπεξηραμμένου δένδρου τὸ κατεπτόησεν. Ἄλλ' ὁ Μιχάλης τοῦ Βεργῆ ἔμεινε τελευταῖος, ὀπίσω ἀπὸ τοὺς ἄλλους, καθὼς εἶχε μείνην πρὸ ὀλίγων λεπτῶν, τελευταῖος ἀπὸ τὴν συνοδίαν του, ὁ Κῶστος τοῦ Κοντονίκου.

*
*

Τὴν νύκτα ἐκείνην, νύκτα Ἀναστάσεως, ἡ Ἀνάστασις ἐτελεῖτο εἰς τὸν ναῖσκον τοῦ Ἀϊ. Γιώργη τῆς Χρηστοδουλίτσας, κείμενον χίλια βήματα ἀνω ἀπὸ τὸν ἀνήφορον τοῦ λόφου, ὄχι μακρὰν ἀπὸ τὰ τέσσαρα καλύβια τῆς κοιλάδος τῶν Βουρλιθίων. Ἐκεῖ ἀνήφθησαν φαειρὰ λαμπάδες ἀνάμεσα εἰς τὰ δένδρα, κάτω ἀπὸ τὰ γλυκὰ λάμποντα ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ, πρὶν ἀνατελεῖν ἀκόμη ἡ σελήνη. Καὶ ἦσαν ἐκεῖ ὅλοι οἱ βοσκοὶ κ' ἡ βοσκοπούλες τοῦ διαμερίσματος, φοροῦσαι τὰ στολιδιὰ των τὰ πασχάλινά, εὐφραίνόμεναι καὶ ἀπολαύουσαι τὴν ἀρρητον χαρὰν καὶ εὐωδίαν τοῦ Πάσχα.

Εἰς τὸ τέλος τῆς χαρμωσοῦς λειτουργίας ὅλοι οἱ ἀγρόται, χριστιανοὶ καὶ χριστιαναὶ, ἐμετάλαβαν ἐκ «τοῦ καινοῦ τῆς ἀμτέλου γεννήματος.» Ἄλλ' ἡ γρηῃ Κοντονίκαινα εἶχεν ἐξομολογηθῆ εἰς τὸν παπᾶ-Ἡσυχιον πρὶν ἀρχίσῃ ἀκόμη ἡ θεία ἀκολουθία.

Ὁ παπᾶς ἠρνήθη νὰ τὴν μεταλάβῃ. Διηγῆθη δύο ἢ τρία ἀληθῆ γεγονότα, πῶς, πρὸ ὀλίγων χρόνων ἡ γρηῃ Κυρατσούλα τὸ Μοσχοβάκι, (ἀποθανοῦσα τῆ 1864) ἐνῶ ἐπήγαινε ἕνα πρῶτ' εἰς τὸ σπίτι τοῦ γιου τῆς, ἐσπρώχθη καθ' ὁδὸν ἀπὸ ἕν ἄτακτον παιδίον υἱὸν οἰκογενείας, τὸν Εὐτυχῆ τοῦ Παυλίνῃ, καὶ πεσοῦσα ἐπάνω εἰς τὴν κοπιτερὰν γωνίαν μῖας οἰκοδομῆς— τοῦ δημοτικοῦ Σχολείου— ἐθράυσε τὴν μίαν τῶν πλευρῶν τῆς. Ἡ γραία ἐξέφευρεν ἕνα γογγυσμὸν, μίαν ἀράν «νὰ κοπῆ τὸ χεράκι του!» Καὶ ὕστερον ἀπὸ χρόνους ὁ Εὐτυχῆς τοῦ Παυλίνῃ, ὅταν ἐγενεῖν ἀνήρ, ἐπανέκαμψεν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, ὅπου εἶχε διατρέψῃ ἐπὶ καιρὸν ἐμπορευόμενος, μ' ἕνα καὶ μόνον χέρι. Εἶχε χάσει τὴν δεξιάν του χεῖρα ἐν ὥρᾳ συμ-

πλοκῆς, τίς οἶδεν, ἴσως ἐκ μέθης. «Τώρα, τί ἐκέρδισεν ἡ γρηῃ Κυρατσούλα;» προσέθηκεν ὁ ἱερεὺς. Ἐμοὶ ἐκ δίκης, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος.

Παλαιότερον ἀκόμη, ἡ γρηῃ Σινιώρα, ἡ μήτηρ αὐτῆς τῆς Κυρατσούλας, ἐπέζη ὀγδοηκοντοῦτις, ἐνῶ οἱ τρεῖς υἱοὶ τῆς ἱερομόναχοι μονάζοντες εἰς τὴν Παναγίαν τὴν Κονίστρην— ὁ παπᾶ-Καλλίνικος, ὁ παπᾶ-Ἰωσήφ, καὶ ὁ παπᾶ-Εὐγένιος— εἶχον προαποθάνῃ. Μίαν τῶν ἡμερῶν ὁ προεστὴς τοῦ χωρίου, ὁ γέρων-Καλοειδῆς, τὴν ἠνώχλησε καὶ τῆς εἶπεν: Ἐσὺ γρηῃ στρίγλα, ποῦ ἐψωμόφρες καὶ τοὺς τρεῖς γιουὺς σου, καὶ σὺ ἀκόμη ζῆς!...» Ἡ γρηῃ-Σινιώρα ἔταράχθη, ἐγενεῖ ἀτάωχος, καὶ τρέμουσα εἶπεν: «Ὁ-πως μ' ἐτάραξε νὰ τὸν ταράξῃ!» Ὁλίγω ὕστερον, τρεῖς υἱοὶ τοῦ Καλοειδῆ ἐχάθησαν, ὁ εἰς ἀπὸ πνιγμὸν, ὁ ἄλλος ἀπὸ συγκοπήν, καὶ ὁ τρίτος ἀπὸ πυρ, καὶ ὁ γρηαῖος πατήρ των ἐπέζη ἀκόμη. «Τώρα τί ἐκέρδισεν ἡ γρηῃ-Σινιώρα;... Εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταράσθε, εἶπεν ὁ Κύριος...»

Ποῦ νὰ μᾶς ξεσυερισθῇ ὁ Θεός! εἶπεν ὁ ἱερεὺς. Εἶνε μεγάλη ἡ μακροθυμία του. Εὐτυχῶς δὲν μᾶς ξετυνερίζεται, ἀλλ' ὅμως συμβαίνουν κάποτε, εἰ καὶ σπανίως, παραδόξα πράγματα, τὰ ὅποια εἶνε προωρισμένα νὰ χρησιμεύσουν ὡς παραδείγματα. Στὰ χίλια ἕνα! Τὸ καλὸν εἶνε νὰ φυλάγῃ κανεὶς τὸν θυμὸν του καὶ τὴν γλώσσάν του, καὶ ἂν τυχὸν ἀδικηται, «ἐκα-στος ἔχει τὸν κρῖνοντα αὐτόν».

Καὶ μάλιστα, ἐπέφευρεν ὁ παπᾶ-Ἡσυχιος, «χρο-νιὰρα μέρα» τοιαύτην ὑψηλὴν καὶ πανσέβαστον ἡμέραν, ὑπερέχουσαν πασῶν τῶν ἡμερῶν, ὅπως τὸ Μέγα Σάββατον, πρέπει μεγάλως νὰ προσέχη τις, ὅπως μὴ ἐξέλθῃ κατὰρα ἀπὸ τὸ στόμα του. Πολλάκις δὲ ἡ τιμωρία φαίνεται δυσανάλογος πρὸς τὸ πταίσμα, καὶ φαίνεται ὡς νὰ ἐγενεῖ πρὸς τιμωρίαν ὄχι τόσον τοῦ πρώτου πταίστου, ὅσον ἐκείνου ὅστις ἐδαρυθῆ-μῃσε, καὶ ἐχολώθη, καὶ ἀφήκε πικρὰν κατάραν νὰ ἐκφύγῃ τὸ ἔρκος τῶν ὀδόντων του.

*
*

Περὶ τὰ μέσα τῆς Διακκνησιμίου ἐβδομάδος ἦλθεν εἰς τὰ Καλύβια τὸ ἀγγελμα ὅτι ὁ Μιχάλης τοῦ Βεργῆ εἶχε πέση αἰφνιδίως ἀρρωστος ἀπὸ τὸ δειλινὸν τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, καὶ μετὰ συνεχῆ πυρετὸν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, ἐσηκώθη ἀπὸ τὴν κλίνην πελιθὸς, σκελετώδης, δυσκίνητος, καὶ μετὰ κόπου ἀναπνέων. Ἐφαίνετο ὅτι εἶχε περάσει «ἀερικὸ» ἀπὸ πάνω του, καὶ τὸν ἐμάρανε.

Εὐλογεῖτε, καὶ μὴ καταράσθε, εἶπεν ὁ Χριστός.

A. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ